
Det bedste ved Julen

En prædiken af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Det bedste ved Julen	4
Juledag	4
Metadata om værket	4
Metadata om værket	4

Det bedste ved Julen

Juledag

Prædikedag Juledag

Prædikedato 25. december 1935

Prædiketekst Johannes 1,1-14 ?

Prædiken ID P251235-01

Kilde KMF-nr. 20.02.01 (Juleartikel. Trykt i Kaj Munk Papirer 1948. Efter artiklen er noteret følgende, formentlig af K. Bruun-Rasmussen og N. Nøjgaard: 'Ovenstaaende Artikel er, som det vil ses af Teksten, skrevet i 1935. Den er formentlig blevet til med Offentliggørelse i et Blad for Øje. Uvist af hvilken Grund er den imidlertid blevet liggende utrykt.')

Det bedste ved Julen

Hvad var der dog ved Julen, hvis ikke Juleevangeliet var sandt?

Naturligvis — Julen er jo en gammel Historie, meget ældre end Kristendommen. En Midvinterfest. Dagene har længe været saa mørke og korte og sure, at Sindene ikke holdt det ud længere. De exploderede i en Fest. Altsaa kom man sammen til Ofring til Guderne og Gammen i Gildeshal, tændte Lys, tændte Baal, vexlede Gaver, satte sin varme blanke Vilje op mod den kolde graa Natur, fejrede Livet midt i den døde Tid. Javisst, saadan var det, og saadan er det. Alt det hører jo med til Julen endnu.

Der er vel ogsaa mange Mennesker, der fejrer Jul, uden at Juleevangeliet betyder noget for dem. De nøjes saa med den gode verdslige Feststemning. Julen er for dem, at Børnene kommer hjem, og der dækkes til Gilde, og gamle Skikke overvaages, maaske ogsaa til religiøs Sentimentalitet: Kirkeklokkeklang og "Glade Jul, dejlige Jul" hører sig nu

engang til. Og man siger Glædelig Jul til hverandre og er virkelig lidt varm i Stemmen og ogsaa om Hjertet og ærgrer sig ikke slet saa meget over Petersen, som man plejer, og har da ogsaa betænkt de fattige med lidt. Dermed maa man saa lade sig nøje; højere lader et voxent Menneske af moderne Aargang sig ikke gerne svimle op.

Jeg siger: lad gaa med alt det! Der er Værdier dér, jeg ikke nænner at fratage nogen. Men jeg for min Part er for moderne til at kunne nøjes med saadan en oldnordisk Jul. Rigtig Jul fik Jorden dog først med Jesus. Der er samme Forskel paa Solhvervsfest og Jul som paa at betragte en Statue af en dejlig ung Pige og saa at være sammen med hende selv.

Det rigtig fine og dejlige ved Julen er, at Juleevangeliet er sandt. Til Englesang og under en hellig Stjerne er der født Jorden en Frelser. Vi fejrer Mindedage for Beethoven og Napoleon og Holberg og en hel Del andre store Mænd. Folk, der mødte med et Program, nogle Læresætninger, en Haandfuld Skønhed, som de saa delte ud. Det lød nyt og var maaske nyt, vakte Modstand og siden Glæde, slog Rod og blev til Gavn. Men Jesus er saa grænseløs forskellig fra alle disse Herrer. Han havde ikke et eller andet at bringe, han bragte sig selv. Da han kom til sin Fødeby og gik ind i Synagogen, og alles Øjne stirrede paa ham i Forventning om en Programudtalelse fra den nye Mand, kom der ingen saadan. Han pegede bare paa sig selv; han var selv Programmet. Ja, for Programmet var skrevet Aarhundreder før, skrevet af al Menneskehedens Forlængsel med en Pen, der paa det Tidspunkt hed Esajas. Og nu sad Jesus midt iblandt dem og sagde: "Indfrieren af dette Program er mig. Jeg er Manden."

Derfor er Julen saa stor en Fest for Kristenfolket. Vi fejrer ikke en Mindedag for en død Mand, der var en stor Visdomslærer, en Fører, en Organisator, en Opfinder, eller hvad man vil. Vi fejrer et Samværs Begyndelse. For 1935 Aar siden begyndte Samarbejdet mellem Jesus og Menneskeheden. Da kom han til os, og siden har han ikke forladt os. Profeten Esajas maatte nøjes med at forkynde, men den, han forkyndte om, skred til Værket og gjorde Gerningen. I snart 2 Aartusinder har han hjulpet fattige til Rigdom, løst Fanger af Lænker og friet lidende fra Blindhed og Smerter, skænket Mennesker Troen paa Gud.

Har han nu ogsaa det? Forleden Aften hørte jeg i Radioen det stikmodsatte. En ung Digter, der som næsten den eneste paa vort hjemlige lille snuskede Parnas i en Roman har

skildret jævne kristne Smaafolk med Indlevelse, Finfølelse og benaadet Talent, stod og rablede noget af sig om, at Religionen er god for Overklassen til at dysse Smaakaarsfolk til Ro med Prækener og Bønnemøder i Stedet for, at de skulde hidses op til Kamp for Løsningen af de sociale Spørgsmaal. Nonsens. De fattige, de fangne, de blinde, de plagede er det just, Kristus tager sig af. Ikke blot med Trøst om et Liv bag Døden, hvor Guds Vilje raader (det ogsaa! hvorfor skulde han fortie Sandheden?), men her, nu, paa denne Jord, i dette Liv, skiller han Mennesker af med Sygdomme, bespiser sultne i Ørkenen, styrker dem, der kæmper mod andres Vold og egne Lidenskaber, truer de Overmodige og forvirrer de Trygge. Hvor hans Aand har raadet og præget Kulturen, lyser det som intet andetsteds af Godhedens og Menneskeværdighedens Dyder; Tiggerens Liv regnes lige med Kongens, den sociale Forsorg er uhyre, Lægekunstens Fremskridt enorme, Kvindens Stilling er hævet til Lige fod med Mandens, Dyrene værnes osv. osv.

Ogsaa i andre Henseender har vi drevet det vidt: at sprænge hinanden i Luften og gasforgifte hinanden, lyve, bedrage, hade og hore, som intet Naturfolk mestrer det, ogsaa disse Kundskaber har vi opøvet os i næsten til Fuldkommenhed, men dem har vi ikke lært af ham. Hjælpsomhed, Godhed, Medmenneskelighed — vel, det er ikke Kristendom, men det er stærke kristelige Dyder. Dér staar hans Exempel os for Øje, og han selv, aandeligt og i en Hemmelighed, i Nadverens Sakramente, gæster os og styrker, opildner og drager os frem ad den barmhjertige Samaritans Veje hen imod Ske din Vilje som i Himmelen saa og paa Jorden. Ikke at det er hans Maal; thi hans Maal er ikke Lapperier, men intet mindre end hele vor Klodes Bevarelse i en anden Sphære i Samfund med Fuldkommenheden. Men Kærlighedsgerningerne — aah, han var saa fuld af Kærlighed, at han spildte dens Blomsterfrø langs de Veje, hvor han gik, og som Selvfølgeligheder staar Blomsterne nu alle Vegne og nikker i Blæsten.

Ja, dette er hans Maal: Klodens Bevarelse, at drage *alle* til sig. Saa stor er hans Kærlighed, at der, hvor vi andre kun ser Smuds og Latterlighed, hos Konsul Büchsemacher og Madam Hansen og hos mig selv, der skimter han et Glimt af gylden Evighed, som han vil aande paa, lutre og bevare. Derfor er Julen den store Allemandsfest — Finsen angaar til syvende og sidst kun Kræftpatienterne og Beethoven kun de musikalske — men Julens Fødselsdagsbarn angaar os alle og det egentligste i os alle, vor Sjæl, vort Liv.

Er der da noget i mig, der er værd at bevare? Maaske er du gammel og træt, opslidt, bitter, synes, du kun længes efter Hvile, Hvile. Eller du er indfiltret i Griseri og taabelige Tanker, saa du haaber paa Udfrielse, Udslettelse alene. Men selve denne Træthed og

denne Afmagtsfølelse er en Synd hos dig. Tænk paa din Ungdom, paa en Tid, da du endnu var vovelysten, frisk og karsk. Har du ikke følt det i Dage eller dog i Sekunder, følt det i et trofast Haandtryk, i et berusende Kys, i et dejligt Vers — eller maaske bare, at du var øm i Knæene af at ligge og skure Trapper, men saa havde Børnene dækket Bord til dig, da du kom hjem, de velsignede Børn — følt, at det er dejligt at leve, saa dejligt, at der er for kort til Himlen over dit Hoved, hvis du rigtig skulde aande ud? Og har du ikke sommetider tænkt paa de Tusinder af skønne Muligheder, hvert eneste Menneskebarn faar i Faddergave, og de forkrøbles af Livet, og Døden knuser dem inde i sin knyttede Haand? har vi ikke alle Muligheder nok i os til at udfylde en Evighed, aah, om denne Evighed da gaves!

“Den gives,” siger Frelseren. Og det er da Julens Kerne og Stjerne. Fra denne Topstjerne tændes alle Træets andre Lys.

“Tag imod mig”, siger Jesus, “tro paa mig, hold af mig, lyd mig, lad os to holde sammen, saa lover jeg en glædelig Jul, et glædeligt Liv, en glædelig Død — altsammen efter Salmeordet, at “glædelig er hver en Dag, der leves til Guds Velbehag, om end vi maatte græde.””

“Tag imod mig,” siger Jesus til Professoren og Husmanden, Konduktøren og Generalen, Journalisten og Vaskekonen, Spritsmugleren og Pastoren; for han henvender sig til *alle* lige saa energisk, som om han var et københavnsk Dagblad; “tag imod mig og oplev selv Juleevangeliets Sandhed, at ogsaa over dig staar en Evighedens Stjerne tændt, og Engle synger for dig om Fryd og Fred og Guds Naade.”

Men hvordan skal jeg bære mig ad med at tage imod ham, spørger du mig. Jeg kan ikke sige dig det. Det er en større Hemmelighed end, hvordan man bærer sig ad med at skyde en Agerhøne. Hver har sin Maade. Alle kan ikke lære at blive sikre Skytter, men enhver, hvem Jesus kalder paa, kan lære at svare Ja. Løft dine Tanker med Tak, hvergang du er glad, løft dine Tanker og æsk om Raad, naar du er i Tvivl og i Smerte, løft dine Tanker og bed om Styrke til Nejet i Fristelser, til Jaet, naar Opgaver kalder paa dig. Alle disse Raad er forkerte og slaar ikke til, men viser alligevel frem mod det rigtige. “Tag imod mig”, siger Frelseren. Svar da dit Ja, paa *din* Maade, svar det strax, svar det nu til Jul. Lad den evige Glædes Stjerne blive tændt over dig og Englene vaske dig Synden af Kroppen med deres Salmetoners Væld:

Kirke, du er vort Betlehem,
og alle smaa derinde,
efter som det er sagt til dem,
skal deres Frelser finde
med Juledags Evangelium
i Hjertekammerets Krybberum.